

Cvičení 1

Příklad 1: Pro každý z následujících formálních zápisů množin uveďte (svými slovy), jaké prvky daná množina obsahuje:

- a) $\{1, 3, 5, 7, \dots\}$
- b) $\{\dots, -4, -2, 0, 2, 4, \dots\}$
- c) $\{n \mid n = 2m \text{ pro nějaké } m \in \mathbb{N}\}$
- d) $\{n \mid n = 2m \text{ pro nějaké } m \in \mathbb{N} \text{ a } n = 3k \text{ pro nějaké } k \in \mathbb{N}\}$
- e) $\{n \in \mathbb{Z} \mid n = n + 1\}$

Příklad 2: Popište vhodným formálním zápisem následující množiny:

- a) Množina obsahující čísla 1, 10 a 100.
- b) Množina obsahující všechna celá čísla větší než 5.
- c) Množina obsahující všechna přirozená čísla menší než 5.
- d) Množina neobsahující žádné prvky.
- e) Množina všech podmnožin dané množiny X .

Příklad 3: Uvažujme množiny $A = \{x, y, z\}$ a $B = \{x, y\}$.

- a) Je $A \subseteq B$?
- b) Je $A \supseteq B$?
- c) Co je $A \cup B$?
- d) Co je $A \cap B$?
- e) Co je $A \times B$?
- f) Co je $\mathcal{P}(B)$?

Příklad 4: Jestliže množina A má a prvků a množina B má b prvků, kolik prvků má množina $A \times B$? Vaši odpověď vysvětlete.

Příklad 5: Jestliže množina C má c prvků, kolik prvků má množina $\mathcal{P}(C)$? Vaši odpověď vysvětlete.

Příklad 6: Nechtě $X = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ a $Y = \{6, 7, 8, 9, 10\}$. Unární funkce $f : X \rightarrow Y$ a binární funkce $g : X \times Y \rightarrow Y$ jsou popsány následujícími tabulkami:

n	$f(n)$
1	6
2	7
3	6
4	7
5	6

g	6	7	8	9	10
1	10	10	10	10	10
2	7	8	9	10	6
3	7	7	8	8	9
4	9	8	7	6	10
5	6	6	6	6	6

- a) Jaká je hodnota $f(2)$?
- b) Co definičním oborem a oborem hodnot funkce f ?
- c) Jaká je hodnota $g(2, 10)$?
- d) Co definičním oborem a oborem hodnot funkce g ?
- e) Jaká je hodnota $g(4, f(4))$?

Příklad 7: Uveďte příklad relace, která je:

- a) Reflexivní a symetrická, ale není tranzitivní.
- b) Reflexivní a tranzitivní, ale není symetrická.
- c) Symetrická a tranzitivní, ale není reflexivní.

Příklad 8: Kde je chyba v následujícím důkaze toho, že všichni koně mají stejnou barvu?

TVRZENÍ: Pro libovolnou množinu n koňů platí, že všichni koně v této množině mají stejnou barvu.

Důkaz: Indukcí podle n .

- **Báze:** Pro $n = 1$ tvrzení zjevně platí, protože v množině obsahující právě jednoho koně mají všichni koně stejnou barvu.
- **Indukční krok:** Předpokládejme, že tvrzení platí pro $n = k$ pro nějaké $k \geq 1$. Ukážeme, že pak platí i pro $n = k + 1$. Vezměme nějakou množinu K obsahující $k + 1$ koňů. Z této množiny odebereme jednoho koně, čímž dostaneme nějakou množinu K_1 obsahující k koňů. Podle indukčního předpokladu mají všichni koně v K_1 stejnou barvu. Nyní vrátíme koně, kterého jsme předtím odebrali, a odebereme nějakého jiného koně, čímž dostaneme množinu K_2 obsahující k koňů. Stejně jako v předchozím případě mají podle indukčního předpokladu všichni koně v K_2 stejnou barvu. Z toho plyne, že všichni koně v množině K mají stejnou barvu.

Příklad 9: Co nejvíce zjednodušte dva následující výrazy:

$$\sum_{k=1}^n (2k - 1) \qquad \prod_{k=1}^n 2 \cdot 4^k$$

Příklad 10: n -té harmonické číslo je definováno předpisem

$$H_n = \sum_{k=1}^n \frac{1}{k}$$

Ukažte, že pro všechna $n \geq 1$ platí

$$\ln(n + 1) \leq H_n \leq \ln n + 1$$

Příklad 11:

- Ukažte, že množina všech racionálních čísel $\mathbb{Q}$ je spočetná. (Ukažte, že existuje bijekce z množiny přirozených čísel $\mathbb{N}$ do množiny $\mathbb{Q}$.)
- Předpokládejme, že množina X je spočetná. Ukažte, že množina všech konečných posloupností prvků z X je spočetná.
- Ukažte, že množina všech reálných čísel $\mathbb{R}$ nespočetná.
- Ukažte, že pro libovolnou nekonečnou spočetnou množinu X platí, že množina $\mathcal{P}(X)$ je nespočetná.

Příklad 12: Uveďte příklad uspořádání na množině přirozených čísel, které není úplným uspořádáním.

Příklad 13: Předpokládejme, že $n \geq 1$ je nějaké dané přirozené číslo. Ukažte, že relace

$$a \equiv b \pmod{n}$$

je ekvivalence.

Poznámka: Zápis $a \equiv b \pmod{n}$ znamená, že a i b dávají po dělení n stejný zbytek, tj. $(a \bmod n) = (b \bmod n)$.

Příklad 14: Nechť S je konečná množina a $R \subseteq S \times S$ ekvivalence. Ukažte, že pokud relace R je současně také antisymetrická, pak její třídy ekvivalence jsou jednoprvkové množiny.

Příklad 15: Je následující tvrzení pravdivé? Vyskytuje se v jeho důkaze nějaká chyba?

TVRZENÍ: Jestliže je relace R symetrická a tranzitivní, pak je i reflexivní.

Důkaz: Díky symetrii platí pro libovolné dva prvky a a b , že z aRb plyne bRa . Díky tranzitivitě z toho plyne aRa , čímž je důkaz hotov.

Příklad 16: Předpokládejme, že A a B jsou konečné množiny a $f : A \rightarrow B$ je funkce. Ukažte, že:

- Jestliže f je injektivní, pak $|A| \leq |B|$.
- Jestliže f je surjektivní, pak $|A| \geq |B|$.

Příklad 17: Je funkce $f(x) = x + 1$ bijekcí na množině přirozených čísel $\mathbb{N}$? A na množině celých čísel $\mathbb{Z}$?

Příklad 18: Navrhněte a podrobně popište algoritmus, který řeší následující problém:

VSTUP: Orientovaný graf $G = (V, E)$, vrchol $s \in V$.

VÝSTUP: Množina všech vrcholů dosažitelných z s .

Kolik operací váš algoritmus zhruba provede, jestliže dostane na vstupu graf, který má n vrcholů a m hran?

Příklad 19: Uvažujme nějaký binární strom T , kde každý vrchol, který není listem, má dva potomky. Jakou minimální a maximální výšku může mít strom T , jestliže má celkem n vrcholů? (Výškou stromu myslíme vzdálenost od kořene k nejvzdálenějšímu vrcholu.)

Příklad 20: Ukažte, že binární strom, který má n listů, má právě $n - 1$ vrcholů, které mají 2 potomky.